

Morální vývoj

Aktivita na začátek

- Paní Nováková je těžce nemocná a jediný lék, který ji může zachránit, je velmi drahý a oficiálně zakázaný pro použití bez speciálního povolení. Její syn, Petr, má možnost lék získat nelegálně – ale riskuje za to trestní stíhání. Co by Petr měl udělat a proč?

Morálka vs. morální vývoj

- Co je morálka?
- Soubor norem, hodnot a pravidel, která určují, co je ve společnosti považováno za správné a nesprávné chování
- Sociálně a kulturně podmíněná
- Co je morální vývoj?
- Psychologický vývoj toho, jak člověk chápe morálku
- Podmíněný vývojem myšlení a emocí

Morálka vs. morální vývoj

Morálka	Morální vývoj
obsah pravidel a hodnot	proces jejich osvojování
co je správné a špatné	jak člověk chápe správné a špatné
sociální norma	psychologický vývoj

Mluvíme o morálním vývoji nebo vývoji morálky? 😊

Morální vývoj

- Morální uvažování
- Schopnost sebekontroly
- Morální emoce
- Svědomí

Morální uvažování

- Viz kognitivní vývoj
- U dětí černobílé, jednoduché
- Převzaté od autorit prostřednictvím zákazů a pravidel
- Jeníček a Mařenka
- Jiný příklad?

Schopnost sebekontroly

- Temperament
- Vývoj regulace emocí
 - Věk počátku regulace emocí?
 - S věkem se zlepšuje – vývojová záležitost

Morální emoce

- Schopnost rozpoznat emoce
 - u sebe
 - kdy a kde se učíme?
 - u druhých
 - kdy a kde se učíme?
 - Kdy to začínáme umět?
- Teorie mysli – dostudovat v základní literatuře, str. 142

Svědomí

- „Vnitřní hlas osvojených pravidel“
- V dětství chování označované dospělými jako „správné/nesprávné“
 - To se neříká
 - To se nedělá
 - Erikson?
 - Iniciativa x vina („bad boy“)

Jean Piaget a jeho pojetí vývoj morálky

- Morální zápletky s otevřeným koncem
- Ukázka
- Výsledky

Piagetova stádia morálneho vývoje

Obrázek generován AI

Cvičení

Maminka řekla, že se **nesmí chodit na záhon s květinami**, protože by se mohly rostliny zničit.

- **Honza**

- Honza běžel za míčem a **omylem vběhl na záhon**, aniž by si toho všiml. Pošlapal několik květin.

- **Lukáš**

- Lukáš věděl, že se na záhon nesmí. Přesto tam **tajně šel utrhnout jednu květinu**, protože ji chtěl dát mamince.

- **Otázky pro děti**

- Který chlapec udělal **horší věc**?
- Proč?
- Kdo by měl dostat větší trest?

Odhadněte věk dítěte dle odpovědi

„Horší je Lukáš. Udělal to schválně. Honza to nechtěl. Lukáš porušil pravidlo úmyslně.“

„Horší je Honza. Zničil víc květin.“

„Oba jsou špatní. Květiny se prostě rozbily.“

„Honza zničil víc květin, ale byla to nehoda. Lukáš věděl, že tam nesmí. Možná je Lukáš trochu horší. Ale chtěl udělat radost mamince, tak se možná nepočítá.“

Kritika

- Podhodnocení dětí
- Pozdní začátek a brzký konec
- Příliš krátké transitorní stádium
- Chybná metodologie

Kohlbergova teorie morálního vývoje

- Navázal na Piageta
- Úroveň morálky odpovídá úrovni myšlení
- Moral judgement interview – Heinzovo dilema

Kohlbergovy úrovně morálního vývoje

Předkonvenční morálka
(do 9–10 let)

Typické chování: dítě sleduje, co je zakázáno, a co mu přinese odměnu

Konvenční morálka
(do 12–15 let)

Typické chování: dodržování pravidel, snaha být hodný/loajální

Postkonvenční morálka
(po 25. roce)

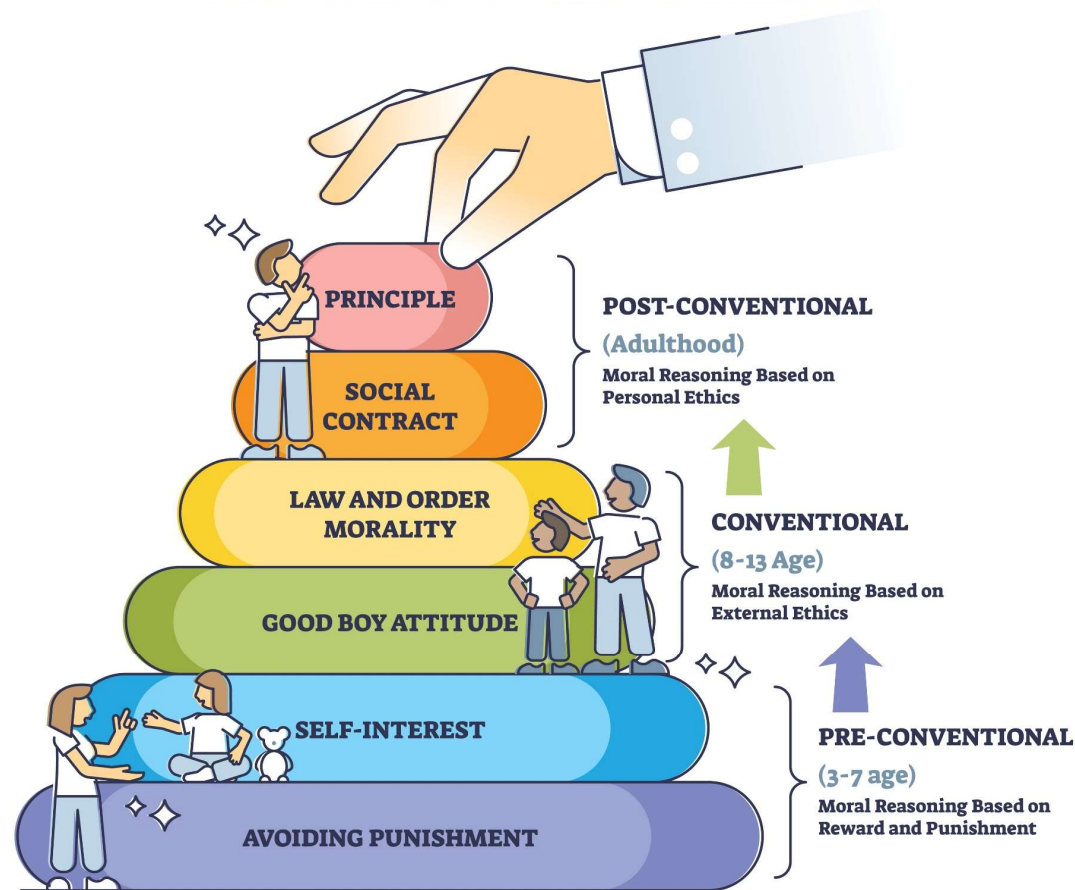
Typické chování: rozhodnutí podle principů spravedlnosti, lidských práv

Zpět k aktivitě

- Porovnejte své odpovědi s **Kohlbergovými stadii morálního vývoje**
- **Jak by vypadala odpověď typická pro jednotlivá stadia?**

STAGES OF MORAL DEVELOPMENT

- Gilliganová
- Rozpor mez
- Příliš rigidní
- Kritika použ
- Interkulturr
- Pouze jeder

Dostudovat (str. 218-224)

- Vývoj ega v kontextu seberegulace Jane Loevingerové
- Teorie péče Carol Gilliganové
- Teorie sociální perspektivy Roberta Selmana

Děkuji za pozornost!

Obrázek generován AI